

Vlaams
Parlement

stuk **1855** (2012-2013) – Nr. 3
ingediend op 21 mei 2013 (2012-2013)

Voorstel van resolutie

van de heer Philippe De Coene, de dames Sabine Poleyn
en Marleen Vanderpoorten en de heren Wilfried Vandaele, Lode Vereeck,
Bart Caron en Chokri Mahassine

betreffende het stimuleren van het bezoek
door jongeren uit Vlaanderen aan de Kazerne Dossin,
Memoriaal, Museum en Documentatiecentrum
over Holocaust en Mensenrechten

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door de heer Wim Van Dijck

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heren Paul Delva, Jos De Meyer, de dames Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
mevrouw Vera Celis, de heer Kris Van Dijck;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heer Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Veerle Heeren, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, Erik Tack;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Chokri Mahassine;
de heer Willy Segers, mevrouw Goedeke Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

mevrouw Gerda Van Steenberge.

Stukken in het dossier:

- 1855** (2012-2013) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2: Amendement

INHOUD

I.	Inleidende uiteenzetting door de heer Philippe De Coene	4
II.	Bespreking	5
	1. Tussenkost van mevrouw Sabine Poleyn	5
	2. Tussenkost van mevrouw Marleen Vanderpoorten	5
	3. Tussenkost van de heer Bart Caron	6
	4. Tussenkost van de heer Boudewijn Bouckaert	6
	5. Tussenkost van de heer Philippe De Coene.....	7
III.	Stemmingen	7
	1. Amendement	7
	2. Voorstel van resolutie	7
	Tekst aangenomen door de commissie	8

In de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen werd op donderdag 16 mei 2013 het voorstel van resolutie betreffende het stimuleren van het bezoek door jongeren uit Vlaanderen aan de Kazerne Dossin, Memoriaal, Museum en Documentatiecentrum over Holocaust en Mensenrechten, na bespreking, bij unanimititeit aangenomen. Op het voorstel van decreet werd ook – eveneens bij eenparigheid – een amendement aangenomen met betrekking tot het onderzoeken van de mogelijkheden om binnen de beschikbare middelen tot een grotere structurele financiering van de vzw Kazerne Dossin te komen.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER PHILIPPE DE COENE

De heer *Philippe De Coene* herinnert aan het recente werkbezoek dat een aantal leden van het Vlaams Parlement op 26 april 2013 brachten aan de Dossinkazerne in Mechelen. Vanuit deze kazerne zijn er tijdens de Tweede Wereldoorlog 28 treintransporten vertrokken naar de uitroeiingskampen. Er zijn bijna 26.000 mensen afgevoerd waarvan er heel weinig zijn teruggekeerd. Dat thema wordt met alle mogelijke moderne middelen geëvoceerd. Het gezelschap was sterk onder de indruk van dit bezoek. Het Memoriaal trekt trouwens heel wat bezoekers aan, waaronder flink wat jongeren, uit verschillende landen.

Het Memoriaal beperkt zich niet tot het herdenken van de geschiedenis. Het slaat ook de brug naar het heden. Het onderzoekt hoe het komt dat mensen collectief in staat zijn tot dergelijke daden en hoe mensen daar het slachtoffer kunnen van worden. De destructieve en tijdloze dynamiek van groeps geweld in de samenleving wordt op een pakkende manier onder de aandacht gebracht, waarbij men oog heeft voor de positie van daders, slachtoffers en omstaanders. Er wordt daarnaast ook gereflecteerd over hedendaagse fenomenen van racisme en uitsluiting van bevolkingsgroepen en over discriminatie omwille van verschillende aard. Daarom heeft het Memoriaal ook een belangrijke actuele waarde en een groot pedagogisch nut.

Men kan natuurlijk altijd wel discussiëren over de uitwerking van bepaalde onderdelen of over de graad van abstractie. Maar in globo kan ieder zich in de basisopties terugvinden.

Het is belangrijk om vanuit de Vlaamse Gemeenschap te bevorderen dat zoveel mogelijk jongeren hiermee geconfronteerd worden. Na zes maanden zijn er in dit museum al 50.000 bezoekers geweest, waaronder 17.000 jongeren, ook uit Franstalig België. Dat cijfer op zich is echter relatief, als men het bekijkt in het licht van het totale aantal Vlaamse jongeren. Daarom vraagt dit voorstel van resolutie dat de beleidsdomeinen Onderwijs en Jeugd maatregelen zouden nemen om het bezoek aan dit museum maximaal te stimuleren. Het is daarbij overigens niet de bedoeling een verplichting op te leggen zoals in het Engelse onderwijs. Daar is in de eindtermen opgenomen dat de jongeren van het secundair onderwijs een bezoek moeten brengen aan de slagvelden van de Eerste Wereldoorlog in Vlaanderen en Noord-Frankrijk.

Het voorstel van resolutie vraagt dat men zou onderzoeken hoe mogelijke drempels kunnen worden weggewerkt. Professor Van Goethem – de conservator van de Kazerne Dossin – pleitte vorige week nog voor voldoende middelen voor de pedagogische omkadering van het bezoek. Door de grote toevloed dreigen de daarvoor beschikbare middelen immers niet meer te volstaan. Daarom hebben een aantal van de oorspronkelijke indieners van het resolutievoorstel nog een amendement ingediend op de tekst. Dat amendement voorziet meer bepaald in een aanvulling (i.c. een punt 5°) van het dispositief van de resolutie en luidt als volgt: “te onderzoeken of binnen de beschikbare middelen de structurele financiering van de vzw Kazerne Dossin kan worden verhoogd om de realisatie van de punten 1° tot en met 3° mee te kunnen waarmaken.” Deze voorzichtige formulering valt te verklaren vanuit het besef dat de budgettaire middelen momenteel hoe dan ook beperkt zijn.

De spreker erkent verder volmondig dat de oproep van kamerlid Patrick Dewael tijdens een televisiedebat op de Vlaamse openbare omroep mee aan de basis ligt van dit initiatief. Deze vroeg toen om zoveel mogelijk jonge mensen in aanraking te brengen met het Memoriaal. Samen met mevrouw Vanderpoorten vraagt de heer Dewael sinds lang aandacht voor de commemoratie en de hedendaagse interpretatie van dit vraagstuk.

Afsluitend drukt de heer De Coene de hoop uit dat dit voorstel van resolutie goedgekeurd zal worden en dat dit de Vlaamse jongeren ten goede zal komen.

II. **BESPREKING**

1. **Tussenkoms van mevrouw Sabine Poleyn**

Mevrouw *Sabine Poleyn* getuigt dat het bezoek aan de Dossinkazerne haar heel sterk geboeid heeft. Tot nog toe was er in Vlaanderen nog geen holocaustmuseum, zoals het Anne Frankhuis in Amsterdam.

Het voorstel van resolutie vraagt dat de Vlaamse Regering en zeker de minister van Onderwijs de nodige maatregelen zou nemen om jongeren te stimuleren dit museum te bezoeken. Na haar bezoek is het haar alleszins duidelijk geworden dat de vooropgestelde doelgroep de juiste is; namelijk de jongeren vanaf derde graad van het secundair onderwijs. Het is zonneklaar dat dit de jongst mogelijke doelgroep is. Tot de jongere leerlingen hoeft men zich dus niet te richten.

Voor haar is het belangrijkste zeker niet dat zoveel mogelijk jongeren het museum zouden bezoeken. Men moet vooral alle aanzetten voor een beleid rond vredesopvoeding en herinneringseducatie te baat nemen. Eventuele hiaten in het aanbod moeten worden opgevuld.

Momenteel gebeurt de financiering deels via de Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid en deels via Cultuur. Een van beide budgetten werd dit jaar al verdubbeld. Om aan de nog steeds stijgende vraag te voldoen, zijn er echter nog meer middelen nodig. Het hoger reeds aangehaalde amendement vraagt om via verschuivingen in de budgetten te streven naar bijkomende middelen voor dit museum. De instelling zelf is overigens ook aan het onderzoeken hoe de inkomsten uit andere bronnen gemaximaliseerd kunnen worden. Een erkenning als museum blijkt niet mogelijk te zijn, omdat niet aan alle voorwaarden voldaan is. Het komt het lid echter hoe dan ook zinvol voor om te proberen de werking te laten aansluiten bij de museumsector.

CD&V hoopt dat dit voorstel van resolutie unaniem zal worden goedgekeurd.

2. **Tussenkoms van mevrouw Marleen Vanderpoorten**

Mevrouw *Marleen Vanderpoorten* onderschrijft de tussenkomsten van de vorige sprekers. Dit voorstel van resolutie is heel belangrijk voor haar fractie.

Er zijn nog andere interessante holocaustmusea in Europa en in de wereld. Die zijn echter zeker niet allemaal zo interessant als de Dossinkazerne. Men vindt er immers niet alleen geschiedenis, maar er wordt ook aan herinneringseducatie gedaan en het is een plaats van herinnering. Het gaat ook over vrede en over mensenrechten.

Men vertrekt vanuit een regionale focus op de Jodenvervolging, wat concreter en bevattelijker is. De opstelling zet ook aan tot bezinning over de fundamente van de democratische samenleving, met thema's als verdraagzaamheid, discriminatie en antisemitisme.

Een van de rode draden is het gedrag van de massa en de verantwoordelijkheid van het individu. Het is de bedoeling om het verantwoordelijkheidsbesef aan te scherpen van al wie geconfronteerd wordt met geweld, hoe het zich ook manifesteert.

Het gaat ook over het ontwikkelen van kritische zin van jonge mensen. De levende getuigen van deze gebeurtenissen worden jammer genoeg steeds zeldzamer. Daarom zijn de getuigenissen die in de kazerne aan bod komen zo belangrijk. Het is belangrijk dat de jongeren van vandaag dat meekrijgen via het onderwijs.

3. Tussenkost van de heer Bart Caron

De heer *Bart Caron* is blij dat hij eertijds in een andere functie heeft mogen meewerken aan de totstandkoming van dit initiatief. Hierover is heel wat discussie geweest, maar het belangrijkste is dat het nu gerealiseerd is en dat de belangstelling groot is.

Hij vindt het symbolisch belangrijk dat er over de partijgrenzen heen een akkoord is gevonden over dit voorstel van resolutie. Hij hoopt dat het Memoriaal veel jongeren en volwassenen extra inzicht bijbrengt. Herinneringseducatie, vredeseducatie en de aandacht voor mensenrechten zijn belangrijk vanuit de holocaustgeschiedenis. Dit wordt echter verbreed naar de samenleving van vandaag waar ook veel andere mensen onder druk staan.

De mensen die deze collectie in hun bezit hadden en die een museumruimte hadden in de buurt vroegen al langer naar een dergelijk memoriaal. De Vlaamse Regering heeft het initiatief genomen om het thema te verbreden. Dat is mede de verdienste van mevrouw Marleen Vanderpoorten.

Het amendement over de ondersteuning is nodig omdat het initiatief zo succesvol is. Het lid kan akkoord gaan met de opmerking van mevrouw Poleyn over het museumlandschap en het Erfgoeddecreet. De Dossinkazerne zou een plaats moeten vinden binnen de financiering van de musea. Het museum In Flanders Fields en het memoriaal Passchendaele in Zonnebeke vallen bijvoorbeeld wel onder het Erfgoeddecreet.

Hij hoopt dan ook dat dit voorstel van resolutie unaniem zal worden goedgekeurd.

4. Tussenkost van de heer Boudewijn Bouckaert

De heer *Boudewijn Bouckaert* laat opmerken dat zijn fractie dit voorstel van resolutie mee ondertekend heeft. Hij zal ook het voorgestelde amendement mee goedkeuren. Het Memoriaal herdenkt de grootste misdaad die ooit op ons grondgebied is gepleegd. Wat erger is, uit deze holocaust heeft men onvoldoende lessen getrokken. Daarbij denkt hij aan de genocides in Cambodja en in Rwanda. Daarom is het goed dat dit op een professionele manier in herinnering wordt gebracht, voor iedereen, maar in het bijzonder voor de jeugd.

Achter het massale fenomeen worden de individuele dilemma's zichtbaar waarvoor mensen werden geplaatst. Men kan zich de vraag stellen hoe men zelf zou gereageerd hebben in een dergelijke situatie. Het memoriaal Yad Vashem in Jeruzalem is veel groter, omdat het de holocaust in zijn totaliteit herdenkt. De Dossinkazerne moet daar echter niet voor onderdoen, en dat heeft met name te maken met haar professionaliteit.

Ook de sereniteit van de opstelling is een goede zaak. Nergens is er sprake van enig politiek misbruik. Hij sluit zich aan bij de opmerkingen van de vorige sprekers over de aard van het museum. Hij begrijpt insgelijks niet waarom dit initiatief niet voldoet aan de criteria voor een museum. Hij veronderstelt tegelijk dat dit in de eerstkomende jaren niet zal veranderen. Daarom moet men via andere kanalen streven naar voldoende financiering.

Het is inderdaad belangrijk om de belangstellenden op een goede manier te kunnen bedienen.

Om die redenen zal hij dit voorstel van resolutie en dit amendement mee goedkeuren.

5. Tussenkomsst van de heer Philippe De Coene

De heer *Philippe De Coene* geeft nog mee dat de Dossinkazerne niet erkend wordt als museum omdat de voorwerpen slechts in indirecte vorm tentoongesteld worden. Het gaat immers vooral om afbeeldingen van voorwerpen en niet om de voorwerpen zelf. De niet-erkenning heeft dus te maken met de interpretatie van het begrip erfgoed. In een dergelijk geval zou men zijns inziens de structuren moeten aanpassen aan de feiten.

III. STEMMINGEN

1. Amendement

Een amendement nr. 1 werd ingediend, dat ertoe strekt aan het beschikkende gedeelte van het voorstel van resolutie een vijfde punt toe te voegen waarin aan de Vlaamse Regering wordt gevraagd om te onderzoeken of binnen de beschikbare middelen de structurele financiering van de vzw Kazerne Dossin kan worden verhoogd, met het oog op het mee waarmaken van de eerste drie punten van het voorstel van resolutie.

Ter stemming gelegd wordt het amendement aangenomen bij unanimiteit van 12 stemmen.

2. Voorstel van resolutie

Ter stemming gelegd, wordt het aldus geamendeerde voorstel van resolutie daarna eveneens aangenomen bij unanimiteit van 12 stemmen.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Wim VAN DIJCK,
verslaggever

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het Belgische lidmaatschap van de Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance and Research en de beginselen van de Declaration of the Stockholm International Forum on the Holocaust (2000);
 - 2° de oprichting van het Bijzonder Comité voor Herinneringseducatie in 2008 onder impuls van toenmalig minister van Onderwijs, Frank Vandenbroucke;
 - 3° het decreet van 30 april 2009 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2008-09, nr. 2124/1-3), dat herinneringseducatie invoert in de eindtermen voor het secundair onderwijs in de vorm van twee vakoverschrijdende eindtermen:
 - “de leerlingen trekken lessen uit historische en actuele voorbeelden van onverdraagzaamheid, racisme en xenofobie”; en
 - “de leerlingen geven voorbeelden van de potentieel constructieve en destructieve rol van conflicten”;
 - 4° de beleidsnota Onderwijs 2009-2014 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2009-10, nr. 202/1) en de beleidsbrief Onderwijs 2012-2013 (*Parl. St. Vl. Parl.* 2012-13, nr. 1770/1) van de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, waarin “werken aan vredesopvoeding en herinneringseducatie” wordt gezien als een manier om open, veelzijdige en sterke persoonlijkheden te vormen;
 - 5° de financiële, politieke en logistieke steun van de Vlaamse Regering gedurende meer dan tien jaar aan het project Kazerne Dossin en de opening van Kazerne Dossin – Memoriaal, Museum en Documentatiecentrum over Holocaust en Mensenrechten op 1 december 2012;
 - 6° het advies van het Vlaams Vredesinstituut: ‘Advies bij de operationalisering van de Vlaamse vakoverschrijdende eindtermen: herinnerings- en vredeseducatie’, uitgebracht op 21 juni 2010;
- overwegende dat:
 - 1° lessen uit het verleden een aanknopingspunt kunnen zijn om de ontwikkeling van democratie, vrede, vrijheid en verdraagzaamheid te bevorderen en dat het bijgevolg belangrijk is om het historisch bewustzijn van jongeren af aan te vergroten;
 - 2° de herinnering aan collectief menselijk leed, veroorzaakt door menselijke gedragingen als oorlog, intolerantie of uitbuiting, een houding van actief respect ten opzichte van elke persoon – ongeacht afkomst, geloof, overtuiging, huidskleur, geslacht of geaardheid – kan stimuleren;
 - 3° de Jodenvervolging en de holocaust een zwarte bladzijde in de Europese en Belgische geschiedenis vormen die we niet mogen vergeten. Zo vertrokken tijdens de Tweede Wereldoorlog vanuit de Dossinkazerne 28 treintransporten met 25.484 Joden en 352 zigeuners uit België en Noord-Frankrijk naar Auschwitz-Birkenau; bijna iedereen kwam om;
 - 4° Kazerne Dossin fundamenteel wil bijdragen tot een educatief maatschappelijk project waarin burgerzin, democratische weerbaarheid en verdediging van individuele basisvrijheden centraal staan;
 - 5° jongeren door een bezoek aan Kazerne Dossin kennismaken met het historische verhaal van de Jodenvervolging en de holocaust in relatie tot de Belgische casus, geconfronteerd worden met persoonlijke verhalen en zich bewust worden van de destructieve en tijdloze dynamiek van groeps geweld in de samenleving en de positie van daders, slachtoffers en omstanders;

- 6° jongeren vanuit de werking van Kazerne Dossin in aanraking komen met actuele mensenrechtenthema's en aangemoedigd worden om te reflecteren over hedendaagse fenomenen van racisme en uitsluiting van bevolkingsgroepen en over discriminatie wegens afkomst, geloof, overtuiging, huidskleur, geslacht of geaardheid;
- 7° bij herinneringseducatie de studie van het verleden een motivatie kan vormen om vandaag te werken aan een vredescultuur in de ruime betekenis van het woord;
- vraagt de Vlaamse Regering:
 - 1° vanuit haar onderwijsbeleid maatregelen te nemen om het bezoek van scholen aan Kazerne Dossin maximaal te stimuleren;
 - 2° vanuit haar jeugdbeleid maatregelen te nemen om het bezoek van jongeren aan Kazerne Dossin maximaal te stimuleren;
 - 3° in samenwerking met de betrokken instelling en met alle relevante actoren te onderzoeken hoe mogelijke drempels kunnen worden weggewerkt en hoe een afgestemd aanbod kan worden gerealiseerd om het bezoek van jongeren, al dan niet in georganiseerd verband, en van onderwijsinstellingen alle kansen te geven;
 - 4° de verschillende aanzetten tot vredesopvoeding die vandaag al in vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen vervat zitten, op een rij te zetten, gezamenlijk aan te moedigen, en eventuele hiaten op te vullen of te voorkomen. Op die manier kunnen de verschillende onderdelen van vredesopvoeding elkaar onderling versterken en kunnen leerkrachten met het oog op die onderlinge samenhang en wisselwerking worden opgeleid, bijgeschoold of ondersteund.
 - 5° te onderzoeken of binnen de beschikbare middelen de structurele financiering van de vzw Kazerne Dossin kan worden verhoogd om de realisatie van de punten 1° tot en met 3° mee te kunnen waarmaken.